

REPORTAGE Verenigingen komen zelf in actie

'Verhuftering op het voetbalveld moet stoppen'

Schreeuwende ouders, scheldende coaches, zich misdragende spelers. Vroeger een uitzondering, nu bijna wekelijks vaste prik op elk voetbalcomplex. Tot hier en niet verder, is de boodschap van vijftien verenigingen in de regio Waterland. Zij komen met een plan van aanpak om de toenemende gedragsproblematiek rond jeugdwedstrijden voor eens en voor altijd de kop in te drukken.

Jacco van Oostveen
j.van.oostveen@medihuis.nl

Volendam ■ Dinsdagmorgen op het complex van RKAV Volendam. Enkele vrijwilligers voeren klusjes uit en bespreken daarna aan de koffietafel de prestaties van het eerste elftal en de plaatselijke FC. De rust regeert bij een van de grootste amateurvoetbalverenigingen van Nederland. Hoe anders is dat in de weekenden. Met name op zaterdag is het een komen en gaan van honderden jeugdvoetballers, die op verschillende niveaus hun favoriete hobby uitvoeren.

De meeste jeugdwedstrijden verlopen sportief, maar steeds vaker gebeurt er wel 'iets' op een van de velden. Een coach die de scheidsrechter uitscheldt, ouders die hun doordeweekse frustraties botvieren op de spelers, of een absurde overtreding waardoor een wedstrijd totaal uit de hand loopt. Steeds meer jeugdwedstrijden escaleren en/of halen het einde niet. Teams worden uit de competitie gehaald, scheidsrechters haken af, voetballers en coaches verliezen hun plezier in het spelletje. Niet alleen in de stad, ook in de dorpen. Niet alleen bij de pubers, ook bij de jongste jeugd. Het voetbalveld als een snelkookpan. De verhuftering in de maatschappij verpakt in een spelletje met 22 spelers en een bal.

Het moet stoppen, stellen Edwin Vreedevelde en Vincent Gruwél, voorzitters van respectievelijk SV Ilpendam en RKAV Volendam. Zo klein als 'zijn' clubje is, ook Vree-

develde wordt geconfronteerd met de toenemende mate van verbale en fysieke agressie tijdens en na wedstrijden. „Vooral na corona zag ik de verhuftering op de velden toenemen. Hoe ouders langs de kant staan, coaches die hun spelers opzweepen met hun emotie, het opzoeken van irritatie, het zuigen, het massaal tekeer gaan tegen de scheidsrechter, het schoppen tegen reclameborden. Bij ons is zelfs een kleedkamer gesloopt. Dan zijn er mensen die zeggen: dat hoort er gewoon bij, dat is voetbal. Maar ik vind het krankzinnig. Ben ook vaak weggelopen bij een wedstrijd.”

Ook Gruwél kan inmiddels een boekje schrijven over het wangedrag op en rond het veld. „Ik heb trainers die zeggen: laat mij maar drie keer per week op het trainingsveld staan, dan sla ik de zaterdag wel over.”

Wisselend

Vreedevelde, werkzaam als coach persoonlijk leiderschap in het bedrijfsleven en als mental coach in de topsport, besloot in actie te komen. Hij schreef een plan van aanpak over hoe de verloederende tegen te gaan en presenteerde dat in maart 2023 aan vertegenwoordigers van vijftien verenigingen in de regio en de voetbalbond KNVB. De reacties waren wisselend. „Van 'ja, hier moeten we wel wat mee' tot 'wij herkennen ons niet helemaal in dit probleem'. Ook de KNVB reageerde in eerste instantie lauwtjes. Ze erkennen het probleem, maar ik denk dat ze ook niet helemaal weten hoe ze het moeten oplossen. Ik dacht: verdomme, we

gaan het gewoon doen. De grootste bedrijven huren mij in om de menselijkheid in hun organisatie terug te brengen. Als ik het voor mijn werk kan, waarom dan niet in het regionale amateurvoetbal? Bovendien: dit is boven alles een maatschappelijk probleem.”

De Ilpendam-voorzitter vond in Gruwél en Jan Groenhart (voorzitter van Purmersteijn) fanatieke medestanders. Zij werkten samen het plan van aanpak verder uit. De belangrijkste boodschap in het elf pagina's tellende document: nul ruimte geven aan verhuftering. Nu niet, nooit niet. Vreedevelde: „Je kunt mensen blijven wijzen op hun gedrag, maar als de controle weg is dan blijven ze dat gedrag herhalen. De KNVB gebruikt borden tegen discriminatie en racisme, maar er is onvoldoende écht besef. Wat wij willen is dat ouders, coaches en spelers besef gaan ontwikkelen. Besef krijg je bij mensen los op het moment dat ze gaan nadenken: wat voor gedrag vertoon ik nu eigenlijk?”

Andere ouders zien dat gedrag ook. „Wat wij willen is dat mensen met elkaar in gesprek gaan: waar zijn we nu eigenlijk mee bezig? Dat de ouders die zich wel gedragen, de schreeuwende ouders of de coach op respectvolle wijze aanspreken op hun gedrag.”

De voorzitters stelden een document op met duidelijke afspraken waar coach, spelers en supporters zich aan dienen te houden. „Gruwél: „Voor een wedstrijd krijgt de bezoekende club een bericht, waarin in duidelijke instructies staan over hoe wij een zo veilig en sportief mogelijke voetbalbeleving willen

creëren. Het is aan de secretaris om die mail door te sturen naar de trainers, leiders én ouders. Doen ze dat niet, dan is dat niet ons probleem.”

Coaches, spelers en supporters die zich misdragen worden door de scheidsrechter aangesproken en krijgen een waarschuwing. Misdragen zij zich opnieuw, dan zou de wedstrijd zelfs kunnen worden gestaakt.

Gruwél: „Wij willen met de KNVB bereiken dat wij samen met de bezoekende club afspreken dat de wedstrijd op een later moment dan maar wordt uitgespeeld. Daarmee trigger je hopelijk dat andere ouders de volgende keer zeggen: doe jij even rustig aan, anders moeten we weer voor die twintig minuten terug. Overigens worden onze eigen thuis supporters net zo goed aangesproken op hun gedrag.” Vreedevelde: „Het is nooit prettig om op je houding te worden aangesproken. Het ego krijgt een deuk. Maar alleen zo ontstaat het besef dat wat je doet niet normaal is.”

Verantwoordelijkheid

Het plan, dat inmiddels door alle voetbalclubs in de gemeenten Purmerend, Edam-Volendam en Waterland wordt omarmd, kan volgens de voorzitters alleen slagen als alle neuzen dezelfde kant op staan. Scheidsrechters, trainers, coaches en ouders moeten daarom

Wat we de laatste jaren wel zien is dat net als in de maatschappij de lontjes steeds korter worden en het respect voor autoriteit afneemt. Als KNVB willen wij het juist leuk houden voor de ruim miljoen voetballers die wekelijks in actie komen. Daarom is het goed dat dit soort regionale acties ontplooid worden.”

Gruwél en Vreedevelde met het pamflet dat naar alle bezoekende clubs wordt gestuurd.

FOTO MARCEL MOLLE

„Ik heb trainers die zeggen: laat mij maar drie keer per week op het trainingsveld staan, dan sla ik de zaterdag wel over

Vincent Gruwél
Voorzitter RKAV Volendam

duidelijk ingelicht worden over het hoe en waarom.

Gruwél: „Er ligt een grote verantwoordelijkheid bij scheidsrechters, wat meestal welwillende ouders zijn. Niet iedereen heeft het in zich om anderen op hun gedrag aan te spreken. Maar deze afspraken zijn juist bedoeld om hen te beschermen, ze het gevoel te geven van: ik word gesteund, heb kaders waarin ik kan werken. Daarbij krijgen alle clubbarbiters in de regio een officieel outfit én worden zij opgeleid door een door de wol geverfde scheidsrechter van onze club. Tot slot is het de bedoeling dat op wedstrijddagen bij elke vereniging een steward rondloopt die de scheidsrechter ondersteunt door supporters respectvol aan te spreken.”

Het plan staat nu op papier, de nieuwe afspraken implementeren is de tweede - en lastigste - fase. Vreedevelde: „Het begint ermee dat ik ervoor moet zorgen dat wij bij Ilpendam natuurlijk dit voorbeeldgedrag gaan vertonen. Ook wij hebben spelers, coaches en ouders die zichzelf soms verliezen in hun emoties. Je hebt mensen die niet kunnen en mensen die niet willen. Die eerste kun je erop aanspreken, hen adviseren weg te lopen bij een wedstrijd. Voor ouders die niet willen is het 'klaar'. Ga maar naar een andere vereniging. Het mooie is dat die spelers of ouders straks ook bij de andere clubs in de regio

bekend zijn. Je moet een knappe strippenkaart hebben als je drie keer per week naar een club buiten de regio moet om te voetballen.”

De grootste uitdaging is het vinden van voldoende 'handjes', zegt Gruwél. „Vrijwilligers die dit plan willen omarmen, mensen meekrijgen in onze dynamiek. Het vinden van vrijwilligers is voor elke vereniging een probleem. Maar een veilige en leuke sportomgeving kan ook weer een aanzui-gende werking hebben op mensen.”

Cruciaal

De resultaten van het plan van aanpak worden regelmatig gemeent en geëvalueerd door de verschillende besturen. Vreedevelde: „De kans bestaat dat er in het begin meer wedstrijden gestaakt worden of meer kaarten worden getrokken, maar het kan juist ook meteen de andere kant opgaan. Het besef dat het anders moet is cruciaal.”

Met het ondertekenen van een convenant geven de clubs woensdagavond het officiële startschot voor de actie. De voorzitters verwachten dat de pilot medio februari zal ingaan. In de tussentijd worden per club alle betrokkenen geïnformeerd. Ook worden de komende weken langs de velden borden geplaatst met daarop de gedragsregels. Vreedevelde: „Die komen ook in de kantine en de

kleedkamers te hangen. We gaan herhalen, herhalen, herhalen totdat iedereen ervan doordrongen is dat dit de nieuwe realiteit is.”

Vooralsnog gelden de nieuwe regels alleen op de sportcomplexen van de deelnemende verenigingen. Gruwél hoopt - en verwacht - dat meer clubs zich bij het plan zullen aansluiten. Voor uitwedstrijden buiten de regio zijn de deelnemende clubs nu nog overgeleverd aan de heersende cultuur van de thuisclub. De Volendam-voorzitter: „We hebben van de KNVB een stappenplan gekregen dat we moeten doorlopen om escalatie te voorkomen.” Vreedevelde: „Daarnaast is het wellicht een idee om onze afspraken ook naar de thuisclubs van de verenigingen te sturen. Zodat die in elk geval weten hoe wij erin staan.”

De voetbalvoorzitters geloven er heilig in dat hun plan zal slagen. Gruwél: „Ik ben ervan overtuigd dat het ons gaat lukken, want uiteindelijk wil iedereen een veilige omgeving voor zijn kind om in te sporten. Je kunt ook niks doen, maar dan weet je zeker dat het probleem alleen maar groter wordt.” Vreedevelde: „Er zijn altijd drogredenties te bedenken waarom dit niet zou lukken, maar iedereen erkent het probleem en vindt dat er iets moet veranderen. Onze boodschap is daarom: kijk ook in spiegel hoe jij daar aan gaat bijdragen.”

„Voor ouders die niet willen is het 'klaar'. Ga maar naar een andere vereniging

Edwin Vreedevelde
Voorzitter SV Ilpendam

Vijftien clubs doen mee, KNVB is enthousiast

Het plan 'Nu niet, nooit niet: hier nul tolerantie bij huftering' wordt omarmd door vijftien verenigingen in de regio Waterland: Beemster, EVC, Ilpendam, Kwadijk, Marken, Monnickendam, Oosthuizen, Purmerland, Purmerend, Purmersteijn, SDOB, Volendam, WBSV, Wherevogels en ZOB. Het project wordt financieel on-

dersteund door de gemeenten Purmerend en Edam-Volendam. Ook NOC-NSF steunt het project en helpt met het logistieke aspect. De KNVB is enthousiast over het plan van de Waterlandse verenigingen, zegt woordvoerder Jaap Paulsen. „Het sluit goed aan waar we landelijk mee bezig zijn en werken er daarom graag aan

mee.” Hij verwijst naar de folder 'Sportiviteit en Respect' waarin preventiemaatregelen staan voor verenigingen en de wijze waarop de bond wangedrag signaleert en sanctioneert.

„Voetbal is een contactsport met veel emotie en met 800.000 wedstrijden per jaar zullen we nooit op nul incidenten uitkomen.